



Anker Jørgensens tale ved Folketingets åbning

Taler

Anker Jørgensen
Statsminister

Dato

6. oktober 1981

Sted

Christiansborg

Folketinget mødes i en situation, der er præget af usikkerhed med hensyn til den internationale udvikling.

De internationale modsætninger er trådt klarere frem i de seneste år. Den økonomiske udvikling – og det gælder ikke alene i den vestlige verden – er præget af fortsat stagnation og stærkt stigende arbejdsløshed. Hele den industrialiserede verden befinder sig i en beskæftigelseskrise.

Denne internationale baggrund forstærker kravene til regeringens og folketingets indsats. Vi står over for tre hovedopgaver:

For det første skal vi gøre alt, hvad vi kan for at få gang i afspændingsbestrebelse.

For det andet skal vi internationalt slå til lyd for, at der føres en mere aktiv politik for at bekæmpe arbejdsløsheden.

For det tredje skal vi sætte alle kræfter ind på en økonomisk politik, der skaber nye arbejdspladser her i Danmark.

Idet jeg vender mig til de udenrigs- og sikkerhedspolitiske problemer, kan jeg først konstatere, at den brede enighed, der siden den anden verdenskrig har været omkring alle væsentlige elementer i Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik, er blevet bekræftet gennem det forsvarsforlig, der er aftalt mellem fem af folketingets partier, og som dækker årene frem til 1984.

Aftalen vil blive fulgt op af lovforslag om forsvarets organisation, forsvarets personel og hjemmeværnet. Tilpasningen vil blive gennemført med størst mulig hensyntagen til forsvarets personel og de lokale samfund.

Den betydelige gensidige mistillid mellem supermagterne rummer farlige perspektiver og understreger vigtigheden af en åben og oprigtig dialog, der kan fastholde afspændingsbestræbelserne. Regeringen finder det derfor tilfredsstillende, at der i dette efterår vil blive indledt reelle forhandlinger mellem USA og Sovjetunionen om reduktion af de såkaldte TNF-våben i Europa.

Regeringen vil fortsat holde kontakt med de øvrige nordiske lande om en atomvåbenfri zone. Norden er atomvåbenfrit. En formalisering af en

atomvåbenfri zone må derfor ses som led i en bredere europæisk ordning, der omfatter områder på begge sider af den skillelinje, der går ned gennem Europa.

Vi vil også medvirke til, at FNs 2. ekstraordinære generalforsamling om nedrustning bringer de internationale nedrustningsbestræbelser ud af det nuværende dødvande.

Vi tager overalt afstand fra undertrykkelse af friheden, sådan som det f. eks. finder sted i Tyrkiet og El Salvador.

Den vanskelige situation i Polen påkalder sig stadig stor opmærksomhed. Det er ikke i nogens interesse, at udviklingen løber løbsk. Det er fortsat vor opfattelse, at det polske folk selv bør og kan skabe sin egen fremtid uden indblanding udefra.

Den danske regering har gentagne gange sammen med et overvældende flertal af verdens lande fordømt de militære invasioner i de traditionelt alliancefrie lande Afghanistan og Kampuchea.

Konflikterne i Mellemøstregionen giver stadig anledning til bekymring. EF-landenes aktive diplomatiske indsats er i vide kredse blevet hilst velkommen som et værdifuldt bidrag til at fremme en omfattende mellemøstlig fredsordning. Det europæiske politiske samarbejde, der finder sted mellem de ti EF-lande, har i

de seneste år udviklet sig meget positivt. Regeringen går ind for, at dette samarbejde, der forudsætter enighed mellem regeringerne, effektiviseres mest muligt, men uden at der derved sker nogen ændring af samarbejdets grundlæggende karakter.

Den sydafrikanske forhalingstaktik i Namibia-forhandlingerne er helt uacceptabel. Den ulovlige besættelse af Namibia fortsætter, og vi fordømmer Sydafrikas angreb mod nabostaterne – det gælder ikke mindst Angola – som synes at tiltage i omfang og styrke.

Der sker stadig for lidt i Nord-Syd-dialogen. Problemerne bliver større og større. Det er regeringens linje at arbejde for at komme i gang med de konkrete forhandlinger om energi, råvarer og handel. Det samme gælder de finansielle og monetære problemer.

Danmark er et af de kun fire industrilande i verden, der har opfyldt FN-målsætningen om at yde 0,7 pct. af bruttonationalproduktet som udviklingsbistand. Vi ved, at den internationale økonomiske krise rammer u-landene langt hårdere end os. Derfor vil u-landsbistanden blive forøget med 120 mill. kr. i 1982. Sigtet er, at vi over en årrække skal nå op på en bistand til u-landene på 1 pct. af bruttonationalproduktet. Det ville være af meget stor betydning, hvis de store lande blot tilnærmelsesvis ville øge deres bistand i overensstemmelse med FN's mål.

Inden for EF kan det ventes, at den drøftelse af samarbejdet, som er affødt af den midlertidige løsning vedrørende det britiske budgetbidrag, kommer i

forgrunden.

Disse drøftelser drejer sig i realiteten om, hvorvidt det indhold for samarbejdet, som har været gældende de sidste tyve år, skal fastholdes.

Danmark fastholder samarbejdet omkring de tre nuværende grundpiller: toldunionen, den fælles landbrugspolitik og det fælles finansielle ansvar for EF-politikken.

På foranledning af Grønlands hjemmestyre afholdes der i februar 1982 en vejledende folkeafstemning i Grønland vedrørende Grønlands fremtidige tilknytning til EF.

Regeringen har over for hjemmestyret tilkendegivet, at Grønlands forhold til EF er et rent grønlandsk anliggende. Regeringen har samtidig meddelt, at Danmark ikke vil være i stand til at yde kompensation for EF-tilskudsmuligheder, som måtte falde bort, såfremt Grønlands status i forhold til EF ændres. Vi ser helst, at Grønland forbliver i EF, men vi vil bistå og samarbejde med hjemmestyret om at søge gennemført de beslutninger, som hjemmestyret træffer på grundlag af folkeafstemningen.

Samarbejdet med Grønlands hjemmestyre har udviklet sig til gensidig tilfredshed.

I det dansk-grønlandske fællesråd vedrørende mineralske råstoffer er der nu tilvejebragt enighed om at søge genoptaget olieefterforskningen i Grønland. I første række på landområder i Østgrønland.

Der er planlagt en intensivering i de kommende år af de undersøgelser, der vedrører vandkraftudnyttelsen i forbindelse med energiforsyningen til bysamfund.

De hyppige kontakter mellem regeringen og det nye færøske landsstyre har bekræftet, at forholdet mellem Færøerne og Danmark fortsat præges af tillid og samarbejde.

Regeringen er naturligvis opmærksom på de problemer, som udviklingen inden for fiskeriet har skabt for hele det færøske samfund. Men vi konstaterer med tilfredshed, at det endelig er lykkedes at opnå en fiskeriaftale mellem Færøerne og EF for 1981.

Inden jeg går over til de økonomiske, erhvervmæssige og beskæftigelsesmæssige problemer, vil jeg gerne omtale en række vigtige politiske opgaver inden for det sociale, det kulturelle, det juridiske og det miljømæssige område, der skal tages op i denne samling.

Det vil altid være en socialdemokratisk regerings opgave at beskytte de svageste grupper i samfundet: de arbejdsløse, de syge, pensionisterne og børnefamilierne – og ikke mindst de svagest stillede inden for disse grupper.

De høje varmeudgifter har ramt pensionisterne hårdt. Regeringen vil derfor forbedre varnehjælpen allerede fra 1. januar 1982. Vi vil desuden foreslå en egentlig varmesikring.

Tildelingen af laveste invalidepension hviler på en forudsætning om, at pensionisterne kan udnytte den begrænsede erhvervsevne, de har. Praksis viser imidlertid, at det har mange af dem ikke været i stand til. Regeringen finder det derfor ikke rimeligt at opretholde en pensionstype, som modtageren ikke kan leve af. Vi vil stille forslag, som virker mere rimeligt.

Der vil blive fremsat forslag om en væsentlig ekstraordinær forhøjelse af personfradragene for pensionister, således at enlige pensionister, der alene har folkepension som indtægt, fra 1982 bliver skattefri. Samtidig vil det særlige bidrag til den sociale pensionsfond blive foreslået afskaffet og indregnet i det almindelige folkepensionsbidrag, men den sociale pensionsfond videreføres.

Børnefamiliernes vilkår vil folketinget få lejlighed til at debattere om en uge. Folketinget har et godt grundlag for debatten i børnekommissionens meget grundige og iverige betænkning, og socialministeren har netop oversendt sin

redegørelse til folketinget. På baggrund af debatten vil regeringen overveje, hvilke initiativer der skal tages for at forbedre børnefamiliernes vilkår.

Allerede i denne samling vil der blive fremsat forslag om forbedring af boligsikringen fra 1983 for disse familier. Det vil ske gennem en forhøjelse af fradraget pr. barn i den husstandsindkomst, som er bestemmende for boligsikringens størrelse.

Inden for sundhedssektoren vil vi fortsætte bestræbelserne på at anvende ressourcerne på en bedre måde. Vi lægger afgørende vægt på en lige og demokratisk adgang til sygdomsbehandling, og vi afviser tanken om oprettelse af private betalingshospitaller.

I efteråret 1980 gav regeringen folketinget en redegørelse om indvandrerpolitikken.

Siden da har indvandrere med over tre års ophold fået kommunal valgret, ligesom der er etableret en særlig tilskudsordning for kommuner med mange indvandrere.

I den kommende tid søger regeringen indført et tilskud til indvandrerforeninger m.v.

I løbet af 1982 ventes der skabt grundlag for en forbedring af indvandrernes retsstilling og folkeskoleundervisningen af indvandrerbørn.

Efterlønnen blev indført som et tilbud til ældre på arbejdsmarkedet. Tilslutningen til denne ordning har understreget det store behov.

Ved indførelsen af efterlønsordningen blev det tilkendegivet, at nettoudgifterne skal finansieres af arbejdsmarkedets parter fra 1982. Sammen med forligspartierne vil vi opfylde denne tilkendegivelse. Regeringen er opmærksom på og vil overveje de særlige problemer, der er for et mindre antal efterlønsmodtagere, der oppebærer 60 pct. af dagpengesatsen.

Endvidere vil vi i samarbejde med arbejdsmarkedets parter udarbejde forslag til en yderligere effektivisering af og en forbedret kontrol med arbejdsløshedsforsikringens administration.

Vi vil fremsætte lovforslag om en udvidelse af området for den selvstændige skattemæssige behandling af gifte kvinder for at fremme udviklingen mod øget ligestilling.

Vi vil fremsætte forslag, som skal styrke den enkelte borgers stilling i forhold til den offentlige forvaltning.

Det er vor hensigt at fremsætte et forslag, der beskytter borgerne mod TV-overvågning.

Planerne om det såkaldte Dan-kort bør ikke sættes i værk, før der er skabt sikkerhed for, at det ikke kan misbruges, og at det ikke vil skade forbrugerne og de mindre næringsdrivende.

Med henblik på en øget indsats mod narkotikakriminaliteten vil kriminalpolitiet blive styrket. Regeringen vil foreslå, at det gøres strafbart at modtage en andel af udbyttet m.v. fra narkotikaforbrydelser – det der kaldes »narkotikahæleri«.

Regeringen er i det hele taget indstillet på – gennem lovgivning og andre initiativer – at styrke den igangværende langsigtede indsats for at forebygge og bekæmpe såvel alkohol- som narkotikamisbrug og begrænse tobaksforbruget endnu mere.

Et levende og mangesidigt kulturliv kan yde afgørende bidrag til den nytænkning, den fantasi, opfindsomhed og åbenhed over for nye ideer, som vi har særlig brug for i en tid, hvor der sker store ændringer i samfundet.

Regeringen vil derfor videreføre og udbygge arbejdet på at styrke de kulturelle aktiviteter og udfoldelsesmuligheder.

Vi opfatter bibliotekerne som et meget væsentligt led i en demokratisk kulturpolitik og vil i denne samling fremsætte forslag om en ny bibliotekslov, der for første gang skal omfatte både folke- og forskningsbibliotekerne i en fælles styrelse.

Dansk film produktion befinder sig i øjeblikket i en krise, som kan true dens eksistens. Der vil i løbet af samlingen blive fremsat forslag til en revision af loven om film og biografer. Støtten til dansk filmproduktion vil blive øget, så danske spillefilm kan opretholdes som en del af vort samlede kulturliv.

Bestræbelserne for at sikre befolkningen et sundt, trygt og levende miljø vil blive fortsat.

Uanset den økonomiske krise må vi ikke opgive disse bestræbelser.

Miljøbeskyttelsesloven skal nu revideres. Den stiller en række krav til industri og landbrug. De vil ikke blive slækket, men regeringen regner ikke med at forøge

erhvervslivets samlede udgifter til miljøforanstaltninger.

Regeringen har besluttet at give tilskud til en række kommuner, der vil iværksætte forsøg med indsamling af papir og glas til genanvendelse: En øget genanvendelse af affaldet begrænser forureningen og sparer ressourcer. Forsøgene skal munde ud i faste, effektivt tilrettelagte ordninger, der giver varige arbejdspladser.

Jeg vender mig derefter til den anden hovedopgave: at skabe forståelse internationalt og især i Europa for en økonomisk politik, der kan forøge produktion og beskæftigelse.

Den internationale økonomiske udvikling er fortsat præget af stagnation og tilbagegang. Ved midten af 1981 var industriproduktionen lavere end året før i lande som Vesttyskland, England, Italien, Frankrig, Holland og Belgien. Og i løbet af ét år er arbejdsløsheden i disse lande steget med over 1,8 millioner.

Denne udvikling er desværre ikke aftaget i styrke, og der er ikke klare tegn på, at den er ved at vende. For industrilandene under ét forudser OECD nu en samlet arbejdsløshed i 1982 på 26 millioner. Alene i EF regnes med en ledighed på 9-10 millioner.

Alligevel er tendenserne i retning af en ensidig monetaristisk politik – en

højrentepolitik – blevet forstærket i flere toneangivende lande, og valutapolitikken underordnes mere nationale, kortsigtede hensyn. Det er en farlig udvikling.

Internationalt – og ikke mindst i EF – vil vi tale for den opfattelse, at den økonomiske politik i en række større industrilande kan og bør tilgodese en mere effektiv og aktiv indsats for beskæftigelsen.

Den internationale økonomiske udvikling kan og skal vendes. Vi kan gøre mere for beskæftigelsen gennem det økonomiske samarbejde i Europa og især i EF. Hvis landene ikke formår at finde sammen om en indsats, der kan skabe fornyet fremgang i produktion og beskæftigelse, ja, så må vi se i øjnene, at krisen kan blive så dybtgående, at den ryster den sociale og politiske balance i vore samfund. Regeringen håber derfor, at man overalt i Europa vil være opmærksom på denne fare og derfor vil ændre sin politik for at undgå den.

Vi kan imidlertid ikke sætte vor lid til, at den internationale politik og konjunktur hurtigt vil yde noget bidrag til at vende udviklingen for beskæftigelsen og arbejdsløsheden her.

Derfor bliver vor tredje hovedopgave at sørge for, at der skabes flere arbejdspladser her i landet.

Regeringens langsigtede plan har givet gode resultater, bl.a. i form af markante forbedringer i vor konkurrenceevne. Der har været en positiv fremgang i eksporten. Trods de ugunstige konjunkturer har industrien genvundet markedsandele i udlandet. For første gang siden 1956 har vi overskud på handelsbalancen. Selvom bytteforholdet er forringet yderligere og rentebetalingerne til udlandet steget, er underskuddet på betalingsbalancen alligevel formindsket, men det er stadig for stort. Ved tilrettelæggelsen af den økonomiske politik må vi derfor fortsat stile mod, at underskuddet nedbringes yderligere. Men samtidig må vi forstærke indsatsen for at styrke produktionen og beskæftigelsen.

Den justering af valutaerne inden for det europæiske monetære system, der netop har fundet sted på fransk og tysk foranledning, vil yderligere styrke vor konkurrenceevne. Den danske krone stod, før og efter justeringen, stærkt inden for EMSen.

Men udviklingen i beskæftigelsen inden for den private sektor er trods konkurrenceevneforbedringen dybt foruroligende.

Siden begyndelsen af 1980 er beskæftigelsen faldet med i alt 60.000 inden for den private sektor.

En så kraftig nedgang, sammenholdt med en fortsat betydelig nettotilgang til arbejdsmarkedet, har uundgåeligt forøget arbejdsløsheden drastisk gennem det seneste år.

For 1981 kommer vi sandsynligvis på et niveau omkring 240.000 eller ca. 9 pct. af arbejdsstyrken. Ledigheden blandt de helt unge ligger på et endnu højere niveau, og der er et voksende antal arbejdsløse med over fem ugers ledighed.

Der er meget, som tyder på en ydeligere [SIC] stigning i ledigheden, såfremt der ikke iværksættes modforanstaltninger.

Et meget foruroligende træk i vor samfundsøkonomi og for beskæftigelsen er fortsat de faldende erhvervsinvesteringer. Der er en åbenbar risiko for, at investeringerne i nye arbejdspladser i 1981 vil falde med 15- 20 pct. i forhold til 1980, hvis der ikke gøres en øjeblikkelig indsats for at fremme erhvervenes investeringer.

Fortsætter denne udvikling, får vi meget store vanskeligheder med at opretholde og forbedre vor konkurrenceevne og øge beskæftigelsen i erhvervslivet.

Sammen med et flertal i folketinget har vi gennemført adskillige lovgivningsinitiativer med det sigte at ændre denne udvikling.

Mest markant er denne hovedlinje kommet til udtryk gennem erhvervs- og

beskæftigelsesplanerne.

Hovedvægten er her lagt på at skabe arbejdspladser ved at styrke erhvervenes konkurrenceevne. Samtidig kommer der folk i arbejde ved, at vi viderefører energibesparelser og anvender nye energiformer overalt i samfundet. Endvidere er der lagt stor vægt på at udvide den særlige indsats for at sikre uddannelse og beskæftigelse af unge. Der sker en videreførelse af byfornyelses- og saneringsaktiviteterne, og en udbygning af den kollektive trafik vil fortsætte. Den samlede ramme i 1982 er på 5,6 mia kr.

Stigningen i arbejdsløsheden skyldes ikke, at vor indsats har været forgæves eller nytteløs. Det er en kendsgerning, at vor situation havde været betydelig værre på beskæftigelsesområdet uden den nævnte indsats.

Vore beskæftigelsesproblemer hænger sammen med den kendsgerning, at forringede internationale vilkår bestandig har rykket vore beskæftigelsesmål længere ud i horisonten. Den sidste prisstigningsbølge på olien i 1979-80 og den seneste internationale højrentepolitik understreger denne udvikling.

Regeringen finder det på denne baggrund nødvendigt at fremlægge et udbygget handlingsprogram og i overvejelserne at inddrage et bredt spektrum af initiativer, som direkte og indirekte fremmer væksten, især i nye, varige arbejdspladser. Vi må udnytte alle muligheder for at bedre beskæftigelsen.

Den opgave er så stor, at den nødvendigvis må ses i et flerårigt perspektiv.

De overordnede mål i en forstærket, flerårig indsats vil også være at fastholde og udbygge de opnåede forbedringer i konkurrenceevnen, så der kan skaffes nye arbejdspladser i fremstillingserhvervene. Det bærende element i en sådan politik må derfor nødvendigvis omfatte markante forbedringer i finansieringsvilkårene, først og fremmest gennem tilgang af kapital til en væsentlig lavere rente.

Regeringen agter derfor at fremsætte forslag til en sammenhængende finansieringsreform for investeringer i såvel industrien som landbruget, håndværket, byggeriet og de øvrige fremstillingserhverv. Regeringen mener, at udstedelse af indeksslån bør indgå i en sådan reform.

En udbygning af vort samfunds produktionsevne og økonomiske bærekraft vil på længere sigt være forudsætningen for, at den opsparing, der opsamles i de skattebegunstigede fondsdannelser, kan omsættes i reel købekraft for de kommende pensionister. Forsikringsselskabers og pensionskassers investeringer i nye arbejdspladser vil, efter regeringens opfattelse, være den bedste inflationssikring for fremtidens pensionister.

Regeringen overvejer derfor, hvordan det bedst kan sikres, at pensionskassernes og forsikringsselskabernes midler i rimeligt omfang medvirker til finansiering af nye arbejdspladser gennem de nye finansieringsordninger.

Det drejer sig om at fastholde og udbygge den konkurrenceforbedring på ca. 15 pct., der er opnået i 1980-81.

Det har bidraget til at stabilisere denne udvikling, at parterne på arbejdsmarkedet i foråret uden omfattende konflikter forhandlede sig til overenskomster, som i høj grad bærer præg af bevidsthed om de samfundsøkonomiske muligheder.

Det er vigtigt, at udviklingen ikke løber fra os, når de såkaldte løfteparagraffer træder i kraft igen. En voldsom indkomstudvikling vil skabe nye problemer for den økonomiske politik.

De resultater, som hidtil er opnået i vor samfundsøkonomi, må ikke sættes over styr gennem en generel udvidelse af efterspørgslen. Grundlaget for en forstærket, flerårig beskæftigelsesindsats på det offentlige udgiftsområde vil derfor være tostrengt.

På de store generelle udgiftsområder må der fortsat sikres en afdæmpning af væksten i faste priser.

Derimod må det økonomisk-politiske spillerum udnyttes til en indsats for

iværksættelse af en række offentlige investeringsopgaver, som på en gang kan bidrage til en bedre beskæftigelse og skabe grundlag for valutabesparelser. For staten gælder det f. eks. elektrificering af DSBs hovedstrækninger og andre styrkelser af den kollektive trafik og en udnyttelse af spildvarmen og eksisterende fjernvarmekapacitet. Ved revision af regeringens program for de offentlige investeringer vil der blive udformet konkrete projekter til iværksættelse snarest muligt.

Regeringen finder ikke, der er grundlag for nye finanspolitiske foranstaltninger på det skattepolitiske område. Vi deler bekymringen over det stigende underskud på statsbudgettet, men som det også er understreget i tilknytning til fremsættelsen af finanslovforslaget, finder regeringen fortsat, at den eneste vej til en bedre statsfinansiell stilling er at øge aktiviteterne i samfundet – det gælder i særlig grad investeringerne i nye arbejdspladser.

Der er derimod behov for at sikre, at beskatningsniveauet for de såkaldte stykafgifter ikke falder yderligere. Det vil der blive fremsat forslag om. Men en forøgelse af det samlede skattetryk kommer ikke på tale. Målsætningen må i øvrigt være, at vi kan opretholde levedoden for folk med almindelige indkomster.

I den industripolitiske redegørelse, som blev afgivet til folketinget i maj, blev der afstukket retningslinjer for en erhvervsfremmende indsats, der også kan skabe flere arbejdspladser.

Det betyder bl.a., at eksportfremmearbejdet vil blive udbygget, og at

eksportkreditordningerne fortsat vil blive tilpasset eksporterhvervenes behov.

Den industrielle og teknologiske udvikling søges fremmet gennem en udbygget støtte til produkt- og procesudvikling. Teknologisk rådgivning til navnlig de mindre virksomheder vil blive udbygget gennem et landsdækkende net af regionale teknologiske informationscentre.

Erhvervslivets evne til omstilling må søges fremmet gennem øget bistand til ny etableringer.

Med henblik på at dæmme op for de mange virksomhedslukninger overvejer regeringen, hvorledes der kan etableres en form for rådgivning og bistand fra det offentlige.

Der må iværksættes en forstærket indsats i samarbejdet mellem industrien og den offentlige sektor om opgaver, der egner sig for dansk industri, og som kan medføre flere arbejdspladser.

Regeringen tillægger det afgørende betydning, at jordbrugets produktion – altså landbrug og gartneri – opretholdes og udvides. Derfor skal der for den enkelte landmand være en naturlig tilskyndelse til at udvide produktionen – ikke mindst husdyrproduktionen.

Både i Danmark og i de andre EF-lande er jordbruget ramt af den økonomiske krise på linje med de fleste andre erhverv.

I sidste folketingssamling blev der gennemført en række nye støtteordninger, bl.a. gældssanering, rentetilskud og udvidelse af K-lånene, ikke mindst for landbruget. Det har især til formål at hjælpe de jordbrugere, der er særlig hårdt ramt af økonomiske vanskeligheder.

Disse foranstaltninger har været meget nyttige og har endnu ikke vist deres fulde virkning. På grund af bedre priser, begrænsede omkostningsstigninger og de gennemførte støtteordninger er den løbende økonomi blevet forbedret. Dette må underbygges med mere langsigtede løsninger for landbruget. Vi har i juni nedsat et fællesudvalg med landbruget til at overveje mulige finansieringsformer og ændringer i skattelovgivningen. Også spørgsmålet om alternative ejerformer vil blive inddraget. Desuden har vi nedsat et udvalg til vurdering af landbrugsuddannelserne. Regeringen har løbende drøftet problemerne med landbrugets organisationer og vil også søge at nå til forståelse om hensigtsmæssige initiativer.

Fiskerierhvervets situation er fortsat uafklaret. Der er i sidste samling gennemført en række love med sigte på at afbøde nogle af de ulemper, som den fortsatte usikkerhed for fiskeriet giver anledning til. Yderligere lovinitiativer er under forberedelse. Regeringen vil fortsætte bestræbelserne på at søge fiskeriets fangstmuligheder forbedret gennem forhandling og aftaler.

Vi vil fortsat aktivt deltage i bestræbelserne for etablering af en permanent fiskeripolitik i EF.

Jeg vil gerne understrege, at den erhvervspolitik, jeg her har skitseret, først og fremmest indeholder en række tilbud til og muligheder for erhvervene. Vi sætter vor lid til, at erhvervene vil vise interesse for disse muligheder og bruge dem, så vi kan få skabt flere arbejdspladser til gavn både for erhvervene selv og naturligvis også for de arbejdsløse.

En langsigtet energipolitik er et væsentligt led i den fremtidige erhvervs- og strukturpolitik.

Det er regeringens mål med Energiplan 81 at styrke grundlaget for fastlæggelsen af den langsigtede energipolitik.

Det stærke fald i olieforbruget i 1980 fortsætter med uformindsket styrke i 1981. Vi har grund til at glæde os over denne udvikling.

Der er i det forløbne folketingsår ydet et væsentligt bidrag til forbedring af forsyningssikkerheden gennem det statslige engagement i import af olie. Det samme gælder den nyordning vedrørende udnyttelsen af vore egne

energiressourcer, som er tilvejebragt gennem aftalen med A. P. Møller og vedtagelsen af undergrundsloven her i tinget.

Vi vil i denne folketingssamling fremsætte lovforslag om en effektiv beskatning af indtægter ved indvinding af olie og andre kulbrinter. Vi vil følge det mønster, der bl.a. gælder i Norge og i Storbritannien.

Formålet er naturligvis at sikre samfundet en rimelig andel af de ekstraordinært høje indtægter, som ikke mindst er en følge af de senere års kraftige prisstigninger på olieprodukter.

Gennemførelsen af naturgas- og varmeplanarbejdet skrider planmæssigt frem, og der er nu igangsat varmeplanlægning i alle landets kommuner. Besparelser i energiforbruget samt afdæmpningen i nybyggeriet har fået indflydelse på naturgasprojektets økonomi. Også investeringerne i fjernvarmeudbygningen påvirkes direkte.

Etableringen af naturgasanlægget viser i øvrigt, at dansk industri har fået en central placering som leverandør både hos D.O.N.G. og DUC og hos de regionale selskaber.

Det er i øvrigt regeringens målsætning, at vedvarende energi skal spille en så stor rolle som overhovedet muligt. Det er især vigtigt i de områder af landet, hvor der

hverken kommer kraftvarme eller naturgas. Udviklingen i de seneste år har vist, at Danmark indtager en førende stilling på en række områder inden for vedvarende energi. Denne position skal vi befæste gennem forskning, produktudvikling og markedsføring af ny teknologi.

Det er værd at understrege, at næsten alle de aktiviteter, der sættes i gang på energiområdet, åbner nye muligheder for dansk erhvervsliv. Derved skabes der direkte og indirekte nye og nyttige arbejdspladser.

Den fortsatte nedgang i byggevirksomheden er alvorlig. Kommer byggeriet ikke op på et mere rimeligt niveau, er der risiko for, at byggesektoren vil kunne få vanskeligheder med at fastholde den eksport, den efterhånden har oparbejdet. Der kan også opstå kapacitetsproblemer den dag, da der kommer et nyt opsving i den indenlandske byggeefterspørgsel.

Nye finansieringsformer vil derfor også her være et afgørende bidrag til at øge byggeriet og byfornyelsen og dermed skabe mere beskæftigelse i byggesektoren.

Regeringen har taget problemerne om beskyttelsen af den jyske vestkyst op til vurdering. Der vil også blive fremsat forslag om, hvorledes udgifterne bør fordeles mellem staten, amtskommuner, kommuner og grundejere.

Vi vil fremsætte forslag til ændringer i skattelovgivningen, som kan bidrage til at

fremme udviklingen i erhvervslivet.

Ved forliget i foråret 1981 blev det aftalt, at der skal gennemføres skattemæssige lempelser for generationsskiftet i erhvervslivet. Samtidig blev der aftalt, at der skulle en revision til af de ny regler om beskatning ved hovedaktionærers aktieafståelser.

Regeringen vil desuden fremsætte forslag om en virksomhedsskat, som indebærer en lempeligere beskatning af den del af indtægten, som selvstændige erhvervsdrivende investerer i deres virksomhed, og som altså kan danne grundlag for oprettelsen af arbejdspladser.

Forslag til en generel reform af den skattemæssige behandling af renteudgifter og renteindtægter vil afvente rapporten fra det nedsatte sagkyndige udvalg.

Den meget høje ledighed blandt de unge understreger betydningen af en aktiv indsats for at forbedre uddannelses- og beskæftigelsesmulighederne.

Det igangværende arbejde med opfølgning af folketingsbeslutningen fra 1980 om ungdomsuddannelserne vil blive videreført. Det samme gælder arbejdet med en ungdomsgaranti.

Der vil ske en fortsat udbygning af EFG-uddannelserne. Sideløbende hermed vil vi i samarbejde med de kommunale organisationer og hovedorganisationerne på det private arbejdsmarked videreføre den forstærkede indsats for at tilvejebringe lære- og praktikpladser både inden for den offentlige sektor og i den private. Regeringen vil sikre, at ingen kvalificerede unge afskæres fra at få en faglig uddannelse som følge af mangel på uddannelsespladser.

Konsekvenserne af den nuværende form for uddannelsesstøtte er uheldige og alvorlige. Et stigende antal uddannelsessøgende og unge med afsluttet uddannelse har pådraget sig så store økonomiske forpligtelser, at der kun er ringe mulighed for, at de ved egen hjælp kan afvikle deres forpligtelser. Beskæftigelsessituationen gør det naturligvis ikke lettere. Regeringen sigter mod at afhjælpe disse problemer gennem en gældssanering og vil arbejde mod en trinvis indførelse af statslån til afløsning af de statsgaranterede banklån.

Der vil tillige blive gennemført en udbygning af de kombinerede undervisnings- og produktionsprogrammer. Vi vil iværksætte forsøg med nye undervisningstilbud til grupper, der er særligt truet af arbejdsløsheden.

Arbejdstilbudsordningen eller, som vi ofte har kaldt den, jobtilbudsordningen er nu vedtaget, og der er her pr. 1. oktober 1981 sket en fremrykning, således at arbejdstilbuddet til unge skal gives efter et år.

Forslag om jobskabelse genfremsættes nu i ændret udgave og i lyset af de

forhandlinger, der har været ført med arbejdsmarkedets og erhvervslivets organisationer og med forligspartierne.

Forslaget vil indebære, at der kan gives tilskud, hvis der oprettes nye arbejdspladser, som ellers ikke vil komme i stand, og som besættes med en eller flere ledige. Der vil blive givet prioritet til arbejdspladser, der oprettes i private virksomheder. Offentlige beskæftigelsesprojekter skal så vidt muligt udføres i samarbejde med private arbejdspladser.

Arbejdsmarkedsuddannelserne indgår som et naturligt og væsentligt element i planlægningen af nye beskæftigelsesfremmende indsatser.

De seneste års kraftige udbygning vil blive fortsat, og reglerne omkring arbejdsmarkedsuddannelserne vil blive samlet i en fælles lovgivning.

Det er regeringens mål med det flerårige handlingsprogram for beskæftigelsen at forøge den samlede beskæftigelse i samfundet med en størrelsesorden frem til 1985, som svarer til 50.000 flere arbejdspladser om året.

Det er i øvrigt regeringens opfattelse, at et udbygget flerårigt handlingsprogram, som skal nå dette mål, også forudsætter den nødvendige helhed og balance i den samlede indsats. Til denne helhed hører også, at der påbegyndes en reform vedrørende overskudsdeling.

Regeringens udgangspunkt for en sådan reform er det, vi fremsatte som forslag til folketingsbeslutning i december 1979, men også den redegørelse, regeringen fremlagde herom i tinget her i dette forår.

Arbejdstiden må også inddrages i de samlede overvejelser. På dette område er der allerede sket væsentlige fremskridt i de senere år gennem indførelse af efterlønnen, den 5. ferieuge og den forlængede barselorlov.

Herudover vil regeringen imidlertid i nært samarbejde med arbejdsmarkedets parter foretage en samlet vurdering af de familiemæssige, beskæftigelsesmæssige og økonomiske virkninger af den teknologiske udvikling og en bedre fordeling af arbejdet.

Efter regeringens opfattelse må [vi] desuden allerede nu også begynde en overvejelse af, hvilke perspektiver der tegner sig efter 1983. Vi vil nøje følge indkomst- og prisudviklingen og vil tage initiativer til en udveksling af synspunkter med arbejdsmarkedets parter.

Også andre indkomstgrupper i samfundet må medvirke i denne fælles flerårige bestræbelse. I tilknytning hertil vil der komme forslag om en revision af monopollovgivningen, som kan styrke kontrollen med konkurrencebegrænsende faktorer. Vi vil samtidig styrke forbrugerarbejdet,

bl.a. ved at sammenarbejde de mange aktiviteter, der foregår på området.

Den udfordring, som regeringen, folketinget og det danske samfund som helhed står over for i de kommende år, stiller betydelige krav om forståelse for helheden og villighed hos enkeltgrupper til at afstå fra særinteresser.

Vor opgave i den kommende tid vil bestå i at videreføre og udbygge den økonomiske politik. Den har givet positive resultater i form af en mærkbar forbedring af erhvervenes konkurrenceevne. Det gælder om at fastholde denne forbedring også i de kommende år. Et afgørende bidrag hertil vil være en udbygning af de valutaskabende og valutabesparende erhverv.

Det gælder først og fremmest om at skaffe flere arbejdspladser. Vi vil bruge alle initiativer, som kan trække i den retning.

Vi vil forøge erhvervenes muligheder for at investere i nye arbejdspladser ved at tilføre kapital på rimelige vilkår.

Vi vil lempe på beskatningen for de dele af virksomhedernes indtægter, der placeres i nye arbejdspladser.

Vi vil medvirke til, at de arbejdspladser, der har tilknytning til landbruget, kan bevares og efterhånden forøges.

Vi vil føre en energipolitik, som giver øgede muligheder for danske virksomheder, og som derigennem medvirker til at øge antallet af arbejdspladser.

Vi vil skabe vilkår, så antallet af arbejdspladser i byggesektoren kan komme op på et højere niveau.

Vi vil supplere med de arbejdspladser, der kommer til som følge af jobtilbuds- og jobskabelsesordningerne.

Vi vil sørge for, at der fremskaffes det nødvendige antal lære- og praktikpladser, og at de unge får rimelige vilkår for finansieringen af deres uddannelser.

Kort sagt: vi vil – skønt konjunkturerne er imod os – bekæmpe arbejdsløsheden ved over et bredt felt at medvirke til, at der skabes flere arbejdspladser.

Udgangspunktet for regeringen er at bygge videre på det samarbejde, der er etableret mellem socialdemokratiet, det radikale venstre, centrum-demokraterne og kristeligt folkeparti. Men regeringen indbyder alle partier, arbejdsmarkedets parter og alle erhvervsorganisationer til samarbejde om en forstærket sammenhængende indsats for beskæftigelsen.

Det drejer sig om så væsentlige problemer for vort samfund, at alle må medvirke, og vi ser helst løsningerne båret af det bredest mulige flertal her i tinget.

Derfor indbyder vi folketingets partier til at deltage i åbne og konstruktive forhandlinger på grundlag af den langsigtede beskæftigelsesfremmende politik, jeg her har redegjort for.

Hvis vi på den måde forstår at samarbejde om de beslutninger, der skal træffes, så har vi alle muligheder for at arbejde os ud af de problemer, vi slås med i disse år.

Jeg vil gerne bede folketingets medlemmer om at rejse sig og med mig udbringe et trefoldigt leve for Danmark.

Danmark længe leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Folketingstale, Socialdemokratiet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/aabningstale-1981>